XI. évfolyam. Celldömölk 1915 október 3. 40. szám.

KEMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP

Megjelen minden vasárnap reggel.
Előfizetési ára: Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára darabonként 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
DINKGREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Celldömölkön
ide intézendők a szellemi részt illető közlemények, hirdetések és mindennemű pénzügyi tételek.

Adakozzunk a Kárpátok fölsegélyezésére.

Dr. Békássy István főispán fölhivása a vármegye közönségéhez.

A háboru borzalmaiban huszonöt község — több, mint 5000 ház — pusztult el teljesen a felvidéken. Porrá égtek azok a szerény tüzhelyek és elpusztult az a vagyon, amely a kárpáti népnek mindene volt, s velük összeomlott 5000 család boldogsága, reménye.

Mi, akiknek otthona messze van a háboru szinterétől, akik az ágyuszót, a pusztitó lángok vörös fényét, a halálhörgést csak az ujságok tárcáiból ismerjük, mindnyájan érezzük azt a szent kötelességet, hogy ezen szerencsétlen nép sorsán minden rendelkezésünkre álló eszközzel segitsünk; lelkiismeretünk nem engedi, hogy tétlenül nézzük szegény felvidéki honfitársaink szenvedéseit, amikor magunk idehaza gondtalan életet élünk, sőt még egyikünk vagy másikunk a háboruból hasznot is huz.

Országos mozgalom indult meg, mely a felvidéki falvak ujra felépitését és az ottani nép felsegélyezését tüzte ki magasztos céljául. Az országos bizottság felhivására Vasvármegye is örömmel és teljes odaadással karolja fel ezt a nemes akciót és erre a célra bizottságot küldött ki, mely folyó évi szeptember 9-én tartotta első ülését és elhatározta, hogy a mozgalmat vármegyeszerte a legkiterjedtebb módon megjnditja.

Ezen határozatból kifolyólag fordulok a vármegye közönségéhez, teljes bizalommal várva, hogy sokszor tapasztalt áldozatkészsége ezen nagyfontosságu hazafias segély-akció támogatásában a vármegye hirnevéhez és tradicióihoz méltó módon fog megnyilvánulni. Reméljük, hogy legalább 100 elpusztult ház felépitését tesszük lehetővé, továbbá egy iskolát, egy óvodát épithetünk fel. Ez a vidék ne legyen többé szegény, elhagyott és kulturatlan; ujjá, szebbé, jobbá és egészségesebbé épitsük a házakat; az iskola, az óvoda legyen a modern követelményeknek megfelelően berendezve és legyen magyar, hogy ugy a magyarságnak, a magyar kulturának a felvidéken uj alapot vessünk. De hogy a népnek legyen is miből éljen, a marhaállomány helyreállitásáról is gondoskodnunk kell.

Mindazok, kik eddig a háboru lehelletét nem érezték, mindazok, kiknek háza, birtoka, vagyona érintetlenül maradt, elsősorban pedig azok, kiknek bevételei a háboru folytán megnövekedtek: adakozzanak szegény felvidéki honfitársaink felsegélyezésére!

A vármegyei bizottság elhatározta, hogy az esetben, ha az adományokból összegyüjtött összeg a kitüzött cél elérésére elegendő nem lenne, a törvényhatósági bizottságnak pótadó megszavazását fogja javasolni. Azt hiszem nem lesz szükség pótadóra. Mindegyikünk annyira érzi kötelességét a háboruban sujtott kárpáti néppel szemben, hogy pótadó nélkül is oly összeg fog összegyülni, mely Vasvármegyéhez — az ország legelső megyéinek egyikéhez — és nemeslelkü lakóihoz méltó lesz.

Az adományokat sziveskedjenek a Szombathelyi Takarékpénztárhoz Szombathelyre közvetlenül beküldeni, mely szives volt ezen összegek kezelését elvállalni, honnan azokat rendeltetésük helyére fogom juttatni.

Az egyes adományok hirlapilag fognak nyugtáztatni.

Midőn ezen segélyezési akciót hazafias támogatásába ajánlom, vagyok

Szombathely, 1915. szept. 15-én.

Békássy István s. k.,
Vasvármegye főispánja,
mint a kiküldött biz. elnöke.

HIREK.

A király őfölsége nevenapján, október 4-én a kettős birodalom minden városában, faluiban, a legutolsó zugokban is ünnepies istenitiszteletet tartanak. Nálunk az apátsági plébánia-templomban délelőtt 9 órakor ünnepélyes hálaadó istentisztelet lesz, melyre a mindkét nembeli kath. elemiiskola és a polgári fiuiskola tanulóifjuságán kivül a helybeli egyletek, intézetek, hivatalok, kórházak, katonaság stb. is hivatalosak. E nehéz időkben igaz bensőséggel sóhajtunk föl a magyarok Istenéhez: áldd meg, óvd meg koronás királyunkat és gyönyörü, de most szomoru hazánkat! Hőseink pedig a harctéren emlékeznek meg a legkegyelmesebb Hadurról.

»Lélekben ott küzd hiv jobbágyod,
Hol szent ügyünkért hős hadad . . .
Dicső neved szivembe zárom
Nagy lelked engem elragad . . .
Minden magyar kiáltja velem:
Fölséges Ur! Éltessen Istenem!«

Katonai kitüntetés. A király *Somogyi* Lajos vezérkari őrnagyot, Somogyi Miklós vármegyei tiszti főügyész fiát, Somogyi Aladár tb. főszolgabiró testvérbátyját, az ellenség előtt tanusitott vitéz magatartásáért a Signum Laudisszal tüntette ki. Rövid időn belül ez már a második kitüntetése a derék őrnagynak.

Nyugdijazott kir. tanfelügyelő. Kuliszeky Ernő vasvármegyei kir. tanfelügyelőt a vallás- és közokt. miniszter október elsejével nyugdijazta. Kuliszeky Ernő tanulmányait 1878-ban befejezvén, a földmivelésügyi, azután a kereskedelemügyi, majd a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban hivataloskodott. 1885-ben nevezték ki Barsmegyébe kir. tanfelügyelőnek, mint ilyen működött azután Moson-, majd pedig Győr-, Udvarhely-, Baranya-, Hont-, végül 4 évig Vas vármegyében.

Uj hadikölcsön. Ujabb hatalmas erőpróba vár a nemzetre: az állam uj kölcsönért fordul a polgársághoz. Alapjában véve az az érzésünk, hogy nem is szükséges hosszadalmasan magyarázni annak jelentőségét, mily végtelen fontossága van nemcsak anyagi, hanem erkölcsi szempontból is a megértésnek s továbbá annak, hogy mindenki anyagi erejéhez mérten igyekezzék rendelkezésére bocsátani az államnak azt az összeget, mely a háboru folytatásához és diadalmas befejezéséhez mulhatatlanul szükséges. Különben az államnak adott kölcsön nem áldozat, hanem kitünő befektetés.

Magyarország nagyasszonyának ünnepe. Vaszary Kolos, a csak imént megboldogult biboros-hercegprimásunk, a pápától az ezredéves ünnep alkalmából Magyarország nagyasszonyának tiszteletére külön misét eszközölt ki, melyet minden október második vasárnapján mondanak el az ország összes kath. templomaiban. Az első ily misét 1896. okt. 11-én mondták el; az idén ez az ünnep okt. hó 10-dikére esik.

Kinevezések. A közokt. miniszter *Dezső Lipót* kir. segédtanfelügyelőt Nyitra vármegyéből Vas vármegyébe áthelyezte és a tankerület vezetésével megbizta, *Koroknay István* vasmegyei kir. segédtanfelügyelőt pedig a VIII. fizetési osztály 3-dik fokozatába nevezte ki. — A vasmegyei tanitók bizonyára örömmel üdvözlik Koroknay István előléptetését, mint aki az ő vérükből való vér és mindenkor jóindulattal viseltetik a tanitóság iránt.

Tilos a jutalom és az ajándék elfogadása. Harkányi János báró kereskedelemügyi miniszter legutóbb kiadott rendeletében szigoruan *megtiltotta*, hogy az *államvasutak személyzete alkalmi jutalmat vagy ajándékot elfogadjon*, mert ez az alkalmazott önérzetével és állása tekintélyével össze nem egyeztethető. Az ajándék vagy jutalom elfogadását a miniszter fegyelmi vétségnek minősiti és figyelmezteti a személyzetet arra, hogy az ajándék ellenében teljesitett kedvezés a hadiszállitás körül elkövetett visszaélésekről alkotott magyar törvény alapján, mint a hadviselés érdekei ellen elkövetett bünczselekmény a biróságok részéről is a legszigorubb elbirálásban részesülhet. A kiadott rendelet a háborus viszonyok megszünése után is érvényben marad.

Október hatodikán. Uj nemzedék, allj a dic-ők helyébe, És győzni fogsz a szörnyü végzeteden! . . . Mig vértanuink lelke leng a néppel, Szivében élő és termő magul: A hon s szabadság addig sohse vész el, Velunk a harcban az örök Hadur!

Es aztán a hadiadó! Sopron vármegye közönsége hadiadójának javaslatával a kir. pénzügyigazgatóság elkészülvén, kitűnt, hogy Esterházy Miklós herceg 3,963.756 52 K adóalapja után hadiadótételét 178.000 koronában allapitottak meg. Csak Sopron megyében! . . . Azt hisszük, Esterházy feje nem ugy fáj a drágaság miatt, mint nekünk. De az is bizonyos, hogy sok ilyen csomó hadiadót fizető *magyar* főur kellene nemzetünknek!

Szerbia ellen! Fölötte érdekes fejezete kezdődik az európai háborunak. A Balkanból es a Balkánon indult meg a nagy fölfordulas és ma, több mint egy esztendei véres tusa után északon és nyugaton, ismét visszahajlik délkeletre, Európa hirhedt tüzfészkébe. Az antánt diplomatái addig gyujtogattak, mig a soha nem alvó parázs egyszerre lobot vetett. Mi is ott állunk, hogy Szerbiaval leszamoljunk. És most ismét szól a harci nóta:

Csekáj máló! Mér' szaladsz ugy, tolvaj rác?
Nyulugras csak Belgradtól Kragujevác!
'Apacs Petár elmenekült Nisbe már —
Magyaré lesz ujra Nándorfehérvár.

Ismerjük már ezt a rabló barlangot —
Jenő herceg, Hunyadi már jártak ott,
Rácország az orgyilkosok hazája,
Főfaluja haramiák tanyája.

Ferenc József tűrő békekirály volt,
Háborunak sokszor »halt«-ot kiáltott;
De Szerbia annyi bünt elkövetett,
Tovább türni angyalnak sem lehetett.

Szerbiába hogyha mi besétálunk,
Egy második Rigómezőt csinálunk;
Jassz Nikita segiteni ha akar,
Kétfenekü dobot ver ott a magyar!

A budapesti pasaréti lövészárok egyike most a főváros legérdekesebb látnivalóinak. Alkalmam volt azt megtekinteni s meg kell allapitanom, hogy az annyira érdekes és tanulságos, hogy mindenkinek, aki Budapestre utazik és ideje engedi, ajánlom annak fölkeresését. A lövészárokban a legképzettebb katonai szakértők magyarázzák meg a modern háboru harcterének keletkezését, a lövészárok-harc technikáját, bemutatják a modern harcászati eszközöket stb. A főváros összes iskolainak növendékei turnusokba osztva tekintik meg a pasaréti lövészárkot. *B. Gy.*

A Vöröskereszt kórháza a róm. kath. fiuiskolából kiköltözik, mivel az iskolára szükség van. A kórház uj helyét illetőleg többféle verzió van forgalomban; legvalószinübb azonban, hogy a Korona-szállóban levő *hadi-kórházat* beszüntetik, helyét a Vöröskereszt-korház foglalja el 60 ággyal.

Sztratégia — irja egy hadiludósito — a hadvezetés tudománya, a háboru müvészete — minden idők legnagyobb szellemi tevékenysége volt. Amit az emberiség évezredek során összehordott tudomány, technika és kultura terén, azt mind ennek a szolgalatába állitotta. Igy volt ez régen és százszorosan igy van ez ma, amikor azt lehetne mondani, hogy minden fejlődés — elég, ha az aviatikára utalunk — ennek érdekében történik.

A ménvizsgálatok határideje vármegyénkben: Szombathely okt. 19-én d. e. 10 óra. Körmend okt. 20. d. u. 2 ó. Szentgotthárd okt. 20. d. e. 8 ó. Németujvár okt. 21. d. e. fel 9 ó. Muraszombat okt. 22. d. e. fel 9 ó. *Sárvár* okt. 27-én d. e. 10 ó. Czelldömölk okt. 27. d. u. 2 ó. Fölsőőr okt. 28. d. e. 9 ó. Kőszeg okt. 25 d. e. fél 10 ó. Vasvár okt. 30. d. e. 9 ó.

A hadikórház házilag valo élelmezése. A czelldömölki tartalékkórház fiókjának vezetősége elhatározta sebesült katonainak házilag való élelmezését, hogy azok minél jobb táplálékhoz juthassanak. Az élelmezési bizottság a czelldömölki Vöröskereszt-egylet önkéntes apolónői hozzácsatlakozásával megalakult és az elnöki tisztet az ügybuzgóságáról ismert dukai Takách Martonné urnő vállalta el. A gazdasagi reszt dukai Takách Mártonné, özv. Ányos Lászlóne, dr. Deutsch Samuné és özv. dr. Balassa Jenőné urhölgyek vállalták magukra, akik buzgó müködésükkel a hadi konyha berendezését és élelmi szerekkel való felszerelesét oly sikerrel végezték, hogy az már október 1-én megkezdhette müködését. A konyha felügyeletet a Vöröskeresztes hölgyek vállalták magukra, névszerint: Somogyi Aladárné, Hónig Sámuelné, Böjtös Jánosné, özv. dr. Balassa Jénőné, Huchthausen Edéné, Katona Fülöpné, Bánóczy Istvánné, Pletnits Gitta és Günsberger Bözsike. Sebesült katonáink a gondos ápolas és jó élelmezés mellett egészségüket mielőbb visszanyerik és harcképes allapotban szép hazánk védelmében továbbra is részt vehetnek.

Egy fontos miniszteri leirat. A gabonabevásárlás körül történt visszaélésekről kellő időben tudomást szerzett Kiskos István szombathelyi polgármester, aki terjedelmes föliratot intézett a visszaélések meggátlását kérve a kereskedelmi miniszterhez. E föliratra most leérkezett a miniszter határozott felelete, amelyben kijelenti, hogy a fönnálló rendeletek értelmében *a malmoknak és lisztkereskedőknek tilos gabonát és lisztet saját számlájukra bevásárolni és eladni.*

Nevváltoztatás. Reif Zsigmond ógyallai kir. telekkönyvvezető, aki néhány évvel ezelőtt Czelldömölkon is müködött, belügyminiszteri engedéllyel »László«-ra változtatta nevét.

Vékony héja van a piros almának, Szép szeretője van a honvéd huszárnak; Vékony héja, vékony karcsu dereka, Jobb vállárói balvállára, Balvállárol jobb vállára — Hej-haj, göndörödik a haja . . .

Az uj angol-francia offenziva (támadás) ezelőtt egy héttel megtörtént. Bizonyára a szövetségesekre nézve vaskényszer volt már ez a próbálkozás. Joffre és French hadvezérek ami erőt csak össze tudtak hozni a legutóbbi hónapokban, mind belevetették az uj offenziva óriasi próbálkozásába. Egy katonai szakértő irja: »Emberi fantazia képtelen egybefoglalni és képbe rögziteni egy ötven órát tartó tüzesőt ötszaz kilometeres fronton. Ezzel kezdődött ugyanis a nyugati harctéren az angol-francia uj offenziva. A pokol torka, ha megnyilnek, nem okádna borzalmasabb tüzet s a legvadabb képzelet sem tudná leirni vagy megfösteni, ami utana következett; a többszörös sorokban megindult rohamot a német állások ellen. Az Északitengertől a Vogéz-hegyekig vulkánná lett a föld s az emberirtás borzalmai folyamokká dagasztották a kiomlott vért«. — Lám, a németeket most sem lepték meg s ezek más harcterekről segitő erőket el sem vontak: a kétnapos angol-francia vad rohamok mégis csaknem mind összeomlottak a nemet katonák csodás és páratlan hősiessége előtt!

A posztóhulladék értéke. A háborus helyzet értéket kölcsönöz a nyersanyag és a készgyártmány hulladékának is. A posztóhulladék ára is felszökött. A háboru előtt egy kiló hulladékért 20—25 fillért fizettek, ma 100—120 fillért adnak érte. A katonaposztó hulladékát pontosan vissza kell szolgáltatni a gyáriparnak, amely azelőtt 80—200 fillért, ma 500—600 fillért fizet a posztóhulladék kilójáért. Egy-egy katonaköpenynél például 200—250 gramm a szabásnál eleső hulladék, amit összegyüjtve, a fönti arért váltanak vissza és ujból kész posztóvá dolgozva föl, természetesen aránytalanul drágábban értékesitenek a kincstárral szemben.

Háromszor misézhetnek a papok egy napon egy évben: karácsony napján. XV. Benedek pápa most ezt az engedélyt kiterjesztette halottak napjára is (nov. 1.); éspedig elmondhat egyet a pap saját szándékára, egyet a purgatoriumban szenvedő lelkek javára, egyet pedig a pápa szándékára. (Mikor a második ezredévbe léptünk, 1900. jan. 1-én, szintén három misét mondhattak a papok a pápa külön rendelete alapján.)

Budapestről jelentik: Élelmiszeruzsorások jóforman mindenütt vannak, de aránylag mégis Budapesten folyik legjobban munkajuk, mely minden eddigi rendelet ellenére is teljes pompájában virul szép székesfővárosunkban. Fájdalom a vasmegyei származásu, vaskezü főkapitányunknak, Boda Dezső dr.-nak nincs módjában, hogy haladéktalanul tetten érjen minden *tejbetyárt, vajharamiát* és az élelmiszer-kereskedelemnek minden *szivónyát*, s hogy ezzel máról holnapra gyökeresen orvosolja a rettentő helyzetet, melyben vagyunk; de az kétségtelen, mindannyiszor korrigál rajta, valahányszor annak szükségét látja. Ezt teszi legutóbbi erélyes rendeletével is, mely bevezető reszében lojálisan elismeri, hogy a *tisztességes kereskedői hasznot* épségben kell hagyni, de égyben rámutat arra is, hogy *egész serege* a jogosulatlan árdrágitóknak tolakszik a termelő és kereskedő, valamint a fogyasztó és kereskedő közé. A rendőrfőkapitány többek között azt mondja rendeletében: »Ezeknek az elitélendő üzelmeknek meggátlása és megtorlása fontos *közérdek* s minden rendelkezésemre álló törvényes eszköz igénybevételével meg fogom akadályozni«. A rendőrtisztviselők és ezek rendőrei most a legéberebben járnak el. — Érdekes a fűszerkereskedő-segédek mozgalma. Ők ugyanis szept. 25-én este gyülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy tekintettel a füszerkereskedők *megszaporodott jövedelmére*, fizetésjavitást fognak kérni, azonkivül küldöttséggel keresik föl a kereskedelemügyi minisztert és a fővarost a nyolcórai zárás s a vasárnapi munkaszünet dolgában. A gyülésen a segédek igen érdekes kijelentéseket tettek. Azt állitották, hogy a füszerkereskedők 200—300 *százalékkal drágitottak* meg olyan árukat, amelyekből még a háboru előttről volt készletük, azonkivül *még ma is* 70—80 százalékos haszonnal dolgoznak.

Hősi halál. Németh Miklós cipész-segéd néhai Németh Miklós cipész-iparos polgártársunk fia, az északi harctéren hősi halált halt.

A M. Á. V. igazgatósága a következő hirdetményt tette közzé: A felügyeleti hatóság jóváhagyásával *Ostffyasszonyfa* állomásra f. évi junius hó 18-án 120394/915. . . . sz. alatt hirdetett 10—10 napi pothataridőt f. évi október 1-től kezdve érvényen kivül helyezzük.

A sághegyi szüret. A Sághegyen a jövő csütörtökön. e hó 7-én fog megkezdődni a hivatalos szüret. Mint hallatszik, minőségre nézve talán jobb lesz valamivel a most a mult évinél, de általában jóval kevesebb a peronoszpora okozta rotthadás miatt. Az bizonyos, hogy drága lesz a bor!

A vasvárm. gazdasági egyesület Szombathelyen mult kedden választmányi gyülést tartott *Végh Endre* elnöklete alatt. A többek közt megjelentek: Ajkay Elemér, Bezerédj Dénes, Masat Mihály, Förster Ottó, Okolicsányi Dénes, ifj. Vidos József stb. Folyó ügyek elintézése és Széll Kálmán elparentálása után a kárpáti falvak segitéséről volt szó, azután a fajmarhák beszerzését határozták el. Okolicsányi Dénes inditványa, hogy a legszükségesebb gazdasági munkások (43—50 évesek) a katonai szolgálat alól való fölmentése kérelmeztessék, élénk eszmecserére adott alkalmat. Röszler Károly fölvilágositása azonban magát a sokérdemü inditványozot is megnyugtatta.

Birtokvétel. A kemenesmihályfai Gotthard-féle birtokot Klein Testvérek, helybeli [illegible] kereskedők, 846 ezer koronáért a héten megvásárolták.

Apró hirek. Bizonyára az egész világon nagy meglepetést okozott a Németbirodalom kincstári államtitkárának a következő kijelentése: A harmadik német hadikölcsön eredménye kerek 12 milliárd márka; az 1914. szeptemberi 4½ milliárdot kitevő első hadikölcsönnel és az 1915. márciusi 9 5 milliárdnyi második hadikölcsönnel együtt tehát a német nép 35½ milliárdot bocsátott rendelkezésére hosszulejáratu kölcsönök alakjában. Ezentul uj pénz és rövidlejáratu hitelünk áll rendelkezésre a további hadviselés céljaira. Nekünk nemcsak uj seregeink, hanem uj milliárdjaink is állanak ütésre készen. — Vilmos császár a nagy főhadiszállásról a német közokt. miniszterhez a következő táviratot küldötte: Amint hallom, a harmadik hadikölcsönre való jegyzések fényes eredményéhez a tanitók és tanulók tevékenysége örvendetes modon járult hozzá. E meglepően nagy sikert méltányolva, köszönetemet akarom kifejezni a tanulóifjusággal szemben s ezért elrendelem, hogy a birodalmi iskolákban a holnapi napon szüneteljen a tanitás. — A Hatvani Cukorgyár rt. mérlegének érdekesebb tételei a következők: A vagyon szamla végső összege 14,236.813 koronát tesz ki, a miből az adósok szamláján 5,673.437 korona szerepel. A tavalyi üzemi év 747.329 korona veszteségével szemben az idén 386.195 korona a vállalat nyeresége, illetve 361.133 korona a veszteség maradvány. A nyereség-veszteség számla végsőösszege 1,871.498 koronát tesz ki, amiből a cukorgyári üzemszámla 1.461.691 koronát reprezentál.

Szinészet. Jeleztük, hogy a Laszlóffy-féle szintársulat kedden kezdi meg 12 napra terjedő előadási sorozatat. Lapunk megjelenése után vettük azonban Somorjáról a titkár értesitését, hogy a társulat, a közbejött körülmények folytán, egyenlőre nem jöhet.

Épülnek a kárpáti falvak. A pápóczi körjegyzőséghez tartozo községek a héten tartott közös gyülésükön elhatározták, hogy a felvidéki falvak fölsegélyezése cimén egy ház felépitésére 600 koronát adományoznak.

A háztartási fémtárgyak becserélésével és lefoglalasaval lapunkban már mi is foglalkoztunk. A kormánynak ugyanis az a szándéka, hogy a hadvezetőség céljaira lefoglalja a háztartásokban található összes fémtárgyakat, főként edényeket, egyszerü asztali készleteket, mosó- és főző üstöket, tüzhelyekbe beépitett vizmelegitőket, csapokkal együtt, fürdőkádakat, fazekakat, lábasokat, egyszerü gyertyatartókat, vasalókat, sargaréz láncokat, butorlábakat, rézkilincseket, zárópajzsokat stb. Figyelmeztetik a közönséget a háztartásukban levő fémtárgyaknak november 30-ig való önkéntes bejelentésére, mert az önkéntes beváltás ára magasabb lesz, mint a lefoglalás esetére megszabott ár. A Magyar Szent Korona Országainak Fémközéppontja Részvénytársaság Budapesten, V. ker., Nádor-utca 5. sz. a. van. A szóban levő tárgyak pótlása nem fog a közönségre semmiféle anyagi áldozatot róni, mert a kormány még idejében gondoskodott nemcsak megfelelő mennyiségü áru gyártasáról, hanem ezek méltányos árának megszabásáról is. Minden község elüljárosága szivesen ad a dologról fölvilagositást.

Az »öregek« fölmentése ügyében a napokban érkezett a törvényhatóságokhoz egy nagyfontosságu rendelet a belügyminisztertől, melyben a kormány kimondja, hogy az 1872—1865. évben született népfölkelésre kötelezettek fölmentésében ugyanazok az elvek az irányadók mint az eddigieknél. (Közcélu üzemeknél, intézményeknél a nélkülözhetetlenség.) — A rendelet bizonyára közhirré lesz téve.

Az Apolló Mozi megnyitása. Mint már mult számunkban hirt adtunk róla, f. hó 10-én, vasárnap d. u. 4 órakor megnyitja kapuit a helybeli Apolló Mozi. A mozi vezetősége számolván a közönség fokozottabb igényeivel, mindjárt a megnyitóra oly programmot állitott össze, amely ámulatba fogja ejteni a látogatókat. A műsor slágere egy több felvonásos aktuális, háborus dráma lesz, telve a legizgatóbb háborus jelenetekkel. Eredeti harctéri felvételek, kitünő vigjátékok egészitik még ki a műsort, melynek részletes ismertetését jövő heti számunkban hozzuk.

Az indiai nemzeti párt manifesztumot adott ki, melyben azokra az aljávalóságokra hivja föl a világ figyelmét, amelyeket az angol tisztviselők az angol kormány engedelmével, illetőleg parancsára napról-napra elkövetnek a sok sok millió indiaival, ezek saját hazajukban, Indiában. Ime néhány jellemző eset: Mi, az indiai nemzeti párt tagjai, fölhivjuk az egész világ figyelmét azokra a kegyetlenségekre, amelyeket Anglia több mint száz év óta követ el Indiában. A brit zsarnokság következtében népünk a legszörnyübb nyomorba jutott. Amióta az angolok Indiát hatalmukba keritették, azóta állandóan éhinség és fertőző betegségek pusztitják népünket. 1895 től 1905-ig, tehát tiz év alatt, több mint tizenkilencmillió ember halt meg éhség miatt. A világtörténelem nem mutat föl egyetlen példát sem, hogy egy ország annyira prédájává váljék a hivatalos zsarolásnak és rablásnak, amelyeket az angol kapzsiság és gazság naponkint elkövet nálunk. Nem érve be azzal, hogy nehéz és igazságtalan adókkal agyonsujt bennünket, elnyomóink tönkretették régi iparainkat és szándékosan elfojtanak minden nemzeti vállalkozást. Angolország felelős tehát anyagi nyomorunkért, erkölcsi romlásunkért és értelmi pusztulásunkért, amelybe száz meg száz millió honfitársunk sülyedt. A brit hatalom áruláson, a brutalitáson és a rabláson alapszik. Emlékezzünk csak az egyiptomi fellákra, a kiket az angolok a tel-el-kebiri csata után sortüzzel agyonlőttek; a szudániakra, akiket Omdurmánban az utolsó emberig agyonfojtottak; a többiekre, akiket a Chaszai uton leméfzároltak; a szegény peruiak kivégzésére Putumájóban: az indiai munkásokra, akiket agyonlőttek brit Gujánában, a hová az éhinség elől menekültek; asszonyok akasztására, hazafiak kivégzésére, hősöknek ágyuk elé való kötözésére az 1857 iki függetlenségi harcban; a politikai foglyokkal uzött kegyetlenségekre az angol börtönökben és az Audamán szigeteken; a megbecstelenitett indiai asszonyokra és leányokra; a burkolt rabszolgaságra az indiai tea-ültetvényeken; a koncentraciós táborok borzalmaira, amelyekbe a bur asszonyokat és gyermekeket zárták és még megannyi gyalázatosságra és gazságra; emlékezzünk minderre és tisztában leszünk azzal, hogy mit jélent ez az angol jelszó: »Népjogok és népszabadság!«

Régi szokás a magyar embernél, hogy számitasainak főtényezője Szent Mihály és Szent György napja. Van is ezeken a napokon hurcolkodás, fölmondás, fizetés, stb. Dacára a modern időszámitásnak, még ma is sokan ezeket a napokat jelölik meg határidőül. Az idén, a mult szerdán volt Szent Mihály napja.

Az 1915. évi tengeritermés zár alá vételéről leérkezett kormányrendelet szerint a tengeritermés árusitása és forgalombahozatala csak a kormány rendelkezései értelmében történhetik. A rendelet részletesen szabályozza, mennyit vásárolhat a vevő, aki nem termelt, saját házi és gazdasági szükségletére stb. A tengerinek március 31-én megállapitott maximális árai továbbra is érvényben maradnak.

Áthelyezés. A vármegye főispánja Tóth Sándor czelldömölki közigazgatási börtönőrt Németujvárra helyezte át, helyére pedig az ottani börtönőrt disponálta.

A Somlóhegyen, ha csak valami nem éri a szöllőt, jó szüret igérkezik. Persze, jó [illegible] mustra volna kilátás. Előreláthatólag azonban nagyon drága lesz az uj bor.

Időjárásunk julius havában — általában rendetlen és a mezőgazdaságra rendkivül hátrányos volt. Nagy és szép gabonatermésre volt kilátás, de már julius 1-én esős idő volt; a szőlőmoly mutatkozott nálunk is. 2-án ejjel-nappal nagy eső, d. u. égiháboruval felhőszakadásszerü eső, folytonos északi szélvész; mely 3-án is dühöngött és csak 4 én este tisztult ki és csöndesedett a szél. 5—6—7 én rekkenő meleg, délutánonkint távoli dörgés. 8-án hajnalban nagy, igen sürü köd, nagy harmatok. 9-én száraz élénk ész. szél; buza, árpa hamarosan megérettek, a szél azonban összekuszalta a gabonákat. 10 én éjjel futó esők, rekkenő meleg, d. u. nyugaton távoli égiháboru, 3 órakor megérkezett a zivatar, másfél óráig szakadt az eső, majd szelcsönd, 7-kor ismét eső, apró jég is potyogott (Kaldon nagy jegeső), éjjel ismét eső. 11—12-én kellemes, bár 12-én este volt egy kis futó eső. 13-án csöndes, meleg. 14-én d. u. háromszor is volt szapora eső, este pedig tartós eső. 15: kellemes idő, de éjjel szapora eső. 16: kellemes, d. u. gyakran az eső szemetelt. 17: az élénk szél szárogatta a kepéket, de 18-án hajnali 4 órától fogva d. u. 5 ig csöndes sürü eső. Ekkor C + 15 fok, este 12 5 fok. 19: élénk szél, este hüs. 20: élénk szél. 21: szép nyári idő, d. u. széllel fél óráig zivatar. 22: meleg idő. 23—24: hőség, azután hirtelen lehült a levegő. 25: a mult éjjel sürü eső, d. u. egy óráig tartó zivatar, 10 percig igen nagy szél, este 6 óra felé fél óráig ismét futó zivatar. 26: egész nap az eső szitál, őszi idő, a peronoszpora grasszál. 27. meleg. 28: d. e. nyár, d. u. sürü eső, C + 16 fok. 29: d. u. borult, majd esős, hordják a csirás gabonát. 30: egész d. u. esős. 31: többnyire borult, (Az időjárásról időnként folytatjuk jelentésünket).

Adományok a sebesült katonáknak. A czelldömölki kórhazak és vasuti üditő állomás részére az utóbbi héten a következő adományok érkeztek: Hollósi Rupert egy szarvas comb, Gyömörey György naponta 10 l. tej, Klein Vilmos naponta 10 l. tej, Nagy Sándor 6 mm. rozs, 15 zsák alma, Deutsch Gyuláné turó, tejfel, mák. Nagykőcsk község: 7 kenyér, 106 tojás, paradicsom, alma, dió, 3 zsák burgonya, zöldség, 2 csirke, 3 kanna tej, paprika, káposzta, Raffel Mihály paprika, 1 zsák alma. Kápolna község: 6 kenyér, 101 tojás, 2 zsák burgonya, liszt, bab, káposzta, alma, Téglás Antalné 5 drb. fehérnemüt hozott az ugodi hivektől. *Hadikórháznak:* Soos Jánosné (Rábakecöl) egy üveg méz. Rosenberger Miksané egy vindely szilva lekvar, többféle konyha edény és naponta 5 l. tej. Honig Samuné a hadikonyha részére két nagy polchoz deszkát küldött, Berecz Lajos egy gyurótablát, két tálaló-deszkát és polcot készitett. Vidos Józsefné (Kemenesmihályfa) egy kosár vöröshagyma, egy kosár száritott zöldség, egy zsák burgonya. Sümegi János kertész (Kisdömölk) egy kosár hagyma és egy kosár zöldség. Spitzer Adolfné egy merő-kanál. N. N. 400 cigaretta.

Mi a tüzkár? Egyik biztositó társaság vezérügynöksége a következő levelet kapta:

»Ertesitem Önöket, hogy egyik lovam tüdőgyulladás következtében elpusztult, miután a gyulladás tüz által keletkezik s az ellen pedig Önöknél vagyok biztositva, kérem a kár kifizetését«.

Iparos- és kereskedőtanoncok tanviszonya. A legutóbbi hivatalos lap rendeletet közöl, melynek értelmében minden katonai szolgálatra bevonult tanonc tanideje befejezettnek tekintendő. A rendelet további része a kivételes eseteket sorolja fel.

Megakadályozott merénylet. Ságon egy 20 éves ifju, még régi viszálykodásból eredően, töltött revolverrel üldözte Szabó Imréné ugyanottani asszonyt. A csendőrség értesülvén a készülő merényletről, gyorsan Ságon temett, hol azonban arra a dühöngő firmát ártalmatlanná tették s a községházára vitték. Miután beismerte, hogy Szabónét és férjét is más világra akarta küldeni, sőt ha neki 200 koronat nem adnak, házukat is légberöpiti, a csendőrség letartóztatta és átadta a czelldömölki kir. járásbiróságnak.

A köszöntés módja. A tüzoltók a katonás köszöntési módot gyakorolják, tehát nem emelnek kalapot. A polgári életben a magyar ember sem emeli le a föveget egymás között, ezért nehezen is szokik az urimódi fövegemeléshez, de azért tiszteletét jól kifejezi a tekintetével, fejhajtásával. A föveg leemelés az ős népfajoknál egyáltalán nem szokásos. Mindegyiknek megvan a maga sajátlagos köszöntési formája. Ezek közül ime néhány olyant fölemlitünt, amelyeknek szokatlansága előttünk furcsának, sokszor nevetségesnek tetszik. Abesszinia lakói térdre borulnak, a földet csókolják, mikor egymást üdvözlik. Mexikóban a nőket ugy köszöntik, hogy a kezüket kétszer megszagolják. Afrika népei is megszagolják egymást, amikor találkoznak és a szaglálás után orrukat fintorgatják. A tibetiek kinyujtják a nyelvüket és fülüket vakarják. A kinai ember letérdel azelőtt, akit köszönt. A japán leveti a lábáról a papucsot. Orne sziget lakói hasra fekszenek. A szerecsen ember megropogtatja társának ujját.

Idegen nyelvek tanulásáról lévén szó, a legtöbb okosan gondolkodó ember azt vallja, hogy az anyanyelv mellett, ha tehetjük legalább egy világnyelvet sajátitsunk el, hogy az élet küzdelmeiben utat törhessünk magunknak, de ne a sajat nemzeti voltunk rovására. Berczik Árpád kitünő irónk egy nyilt levelében a többek között a következőképpen nyilatkozik: Nagyon divatos az apró gyermekek mellé idegen kisasszonyokat venni, ugy, hogy a gyerek néha előbb tanul meg németül, franciául, vagy angolul, mint magyarul. Nem csoda, ha aztán összekeveri a kettőt és megesik, hogy egy tősgyökeres alföldi magyar uri család fiacskája ilyen gagyogást visz végbe: »Hà a szonne (a Nap) fölkel, elmegyünk a szandba (homokba) játszani.« — Egy gimnáziumi tanár meg igen boldog volt, hogy a gyermeke két nyelvet tanult meg egyszerre. Szándékosan ilyen gyönyörü magyar beszédre tanitotta kis leányát: »A kis hundika kilaufolt a wiesnire.« Mindkét eset megtörtént. Efféle szörnybeszédet elkerülendő, idegen nyelvre akkor oktassuk a gyereket, mikor b nne az anyanyelv jól vert már gyökeret. — (Eszembe jut, hogy gyerekkoromban németajku lakosokkal biró falvak közt fekvő magyar faluban éppen akkor voltam, mikor a gyerekek nusszot passzoltak. A szolgáló a fleischbankba ment. *B. Gy.*)

Kés a gyerek kezében. W. B. és K. D. czelli fiuk I. dömölki gyermekkel állitólag tréfából veszekedtek, miközben K. D. bicskát rántott s I-t alaposan megsebezte. Följelentették őket a szombathelyi kir. törvényszéknél, mely, mint a fiatalkoruak birósága, fog itélkezni a jeles csemeték felett.

A gazda nem fizet mérlegdijat. Több oldalról fölmerült az a kérdés, hogy a gazda köteles-e a gabona átadásánál mérlegdijat fizetni. Jól informált helyen megállapitják, hogy a gazda nem kötelezhető a mérlegdij fizetésére. Aki követeli, visszaélést követ el, mivel a gabona árát megállapitó rendelet csak arra kötelezi a termelőt, hogy a gabonát a hozzá legközelebb eső vasuti, vagy hajóállomásra szállitsa, amivel szemben megkapja az átadáskor érvényes maximális árat, mely egyuttal minimális ár is, amiből semmiféle levonásnak nincsen helye.

Használjunk hadi-segély bélyeget!

Tüz. Erdődy Sándor gróf jánosházai uradalmához tartozó körtvélyesi pusztán a téglaégető égetés közben tüzel fogott és leégett. A kár elég nagy.

A petróleumárak szabályozása. Az annyira drága petroleum árát a kormány a napokban rendeletileg fogja szabályozni, mint ahogy Ausztriában már meg is van. Ideje! Nálunk a kereskedésekben sincs egyforma ár: egyiknél literje 92 f., másiknál 80 f., ismét másnál több kevesebb. Ugy látszik, még mindig vannak, akikről lehet bőrt huzni!...

Innen onnan. Egyházasrádóc virágzó községében szept. 25-én, nagy szélvészben rettenetes tüz pusztitott. Igen sok ház és melléképület hamvadt el. A kár óriási. — A ragyogó tollu »Quintus« heti levelében a többek között ezeket irja: »A gyilkos drágaság mint valamely dohos köd egyre jobban ráfekszik az országra és öli annak leggyöngébb népét: a legszegényebbeket, meg a gyermekeket. Törvény, rendelet, szabályrendelet, józan ész, tisztesség, hazafiasság: bliktri! Aki birja, az marja. Föllfordult a világ, sietni kell az okosnak, hogy a zsebét jól megtömje, amig a véres zavarosban lehet halászni. A *többit* azután vigye az ördög, ahová akarja. Ha az ország netán elsülyedne is egy óriás kataklizmában (= világfölforduláshan), hát akkor mi lesz? Lyuk csak nem marad a helyén? Akármi és akárki jön is, egy mindig jó: az, ha pénz, sok pénz, nagyon sok pénz van az ember zsebében. Én pedig azt mondom, hogy *ceterum censeo*, ámi magyarra forditva azt jelenti, hogy a kutya áldóját a drágitó apátoknak, ha nem hallgattok a jó szóra, hát át kell térni *más* hangnemre. Ha a törvény a csaló szállitokkal szemben csakugyan elment a borjukötélig, az uzsorás drágitókkal is el kell menni a borjukötélig. Föl velük! Mert az egészen bizonyos, hogy amit eddig ellenök tettek, az nevetséges gyerekjáték volt«. (A markukba nevettek, a teins fogyasztók pedig mérgökben éppen hogy meg nem pukkantak.)

Verekedés. László Dezső dukai lakosnál voltak szolgálatban Zsirai István és Németh Istvánné. Éppen ugy, mint akárhány helyen, a gyerekek miatt a napokban összeveszték, miközben Némethné a tüzhelyen forrásban levő vizet Zsiraira boritotta, viszont Zsirai meg az üres fazokat kapta föl és Némethné fejéhez sózta. Mindketten 8 napig gyógyuló testi sértést szenvedtek. Ugy a harcias amazont, mint érdemes partnerét feljelentették

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Czelldömölkön a Kossuth Lajos utcában 31 év óta fennálló

cipész üzletemet

az apátsági székházban levő üzlethelyiségbe (Gayer-féle üzlettel szembe) **helyeztem át.**

Cipőket a legdivatosabb kivitelben, jó anyagból, **jutányos áron készitek.**

Javitásokat elfogadok.

Cipő-raktáramban női, férfi, és gyermekcipőkből **nagy választék.**

A n. é. közönség további b. pártfogását kérve

kiváló tisztelettel

Kreiner József.

Követelje azonban, hogy szállitója Önnek csakis **OLLA**-t adjon és ne engedjen magának csekélyebb értékü silány utánzatot, mint »ép oly jót« feldicsérni. Kedvelt minőségek:

1203. sz. »Extrafinom« minőség 6 K.
1204. sz. »Superfinom« minőség 8 K.

Kapható: Dr Bisitzky András gyógyszertárában Czelldömölkön.

Temetkezési vállalat.

Czelldömölkön a Kossuth Lajos-utcában (Központi kávéház mellett)

temetkezési vállalatot

létesitettem.

Beszerezhetők nálam az összes **temetkezési** cikkek, **diszes érc- és fakoporsók, sirkoszorukból nagy választék.**

Temetéseket a legegyszerübbtől a legdiszesebbekig vállalok.

Ravatal-felállitás megegyezés szerint.

BÉRECZ LAJOS

asztalos, temetkezési vállalkozó.

Lakás: **Ferenc József-utca.**

Világháboru térképe

ujabb javitott és bővitett kiadás, jó minőségü erős papiron

1 korona 50 fillér.

Tartalmazza az összes háboruban álló és semleges szomszédos államok térképét, u. m.: Ausztria-Magyarország, Németország, Oroszország, Franciaország, Angolország, Belgium, Svájcz, Ázsiai és Európai Törökország, Kaukázus, Perzsia, Bulgária, Románia, Szerbia, Görögország, Montenegro, Krimsziget, Egypton, Szuez-csatorna, stb.

Olaszország

térképe 1 korona.

Különféle

szótárak

Dinkgreve Nándor papirkereskedésében beszerezhetők.

Nyomtatta és kiadja: Dinkgreve Nándor Czelldömölk